

DRUŠTVO ZA ZAŠTITU BILJA SRBIJE

VII SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA

Zbornik rezimea

**Soko Banja
15 - 18.novembar 2005.godine**

4.2.51. ODNOSI INTENZITETA ZARAZE S *Puccinia hordei* I *Pyrenophora* spp. NA GENOTIPOVIMA JAROG JEČMA I NJIHOV UTICAJ NA PRINOS ZRNA

Jerković Zoran, Putnik-Delić Marina, Jevtić Radivoje
Naučni insitut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi sad

Istraživanje je izvedeno s ciljem da se ispita međusobni uticaj na razvoj prouzrokovala prugavosti ili pegavosti lišća i lisne rđe, te efekti na prinos zrna jarog ječma. Četrnaest homozigotnih genotipova nekompletno otpornih ili osetljivih prema *Puccinia hordei*, posejano je 20.03.2005. godine simultano s kontrolom (K) u parcelice površine 7 m², isti udaljeni 2m. Nakon dva prihranjivanja, s 25 kg azota (AN), radi karence u proizvodnji, nedozvoljeno tretiranje K je obavljeno 08.06.2005. fungicidom Folicur EC 250 u količini 5 cm³ na 100 m². Maksimalan intenzitet zaraze (IF) s *Puccinia hordei* očitana na dva poslednja lista je bio 40, a s *Pyrenophora* spp. 50% od lisne mase. Pri tom intenzitetu zaraze simptomi poslednje pomenutih prouzrokovala bolesti (većinom *P. teres*) su na gornjim listovima bili slabije zastupljeni. IF 40 s *P. hordei* je bio povezan s maksimalno 20% *Pyrenophora* spp. kod jednog od dva genotipa. Pri pojavi od 30% ili više, uzročnik lisne rđe se nije razvio više od 20 kod šest genotipova. Na ječmu, primećeno delovanje *Pyrenophora* spp. je u istom smeru, ali slabije. Prosečan IF kontrolnih je bio 7,5%, a netretiranih parcelica 25. *P. hordei* je takođe redukovana s prosečno 23% na 3. Koeficijent korelacije IF oba prouzrokovala na kontroli je bio $r=-0,47$ što ukazuje na specifičnosti po otpornosti pojedinih sorti. Tri genotipa jarog ječma (Lav, NS 448 i NS 456) s IF prouzrokovala prugavosti ili lisne rđe ispod ili 15% su bili produženog trajanja lisne površine, te svakako nekompletno otporni prema *P. hordei*. Njihov prosečan prinos je bio 6,7, a pri zaštiti 6,8 t/ha. Vrednost pomenutog r-a kod ostatka je bila -0,80. Osam genotipova je ispoljilo ukupnu zarazu lisne mase višu od 50%. Jednokratnim kasnim tretiranjem fungicidom prosečan prinos zrna od 6,09 t/ha je povećan za 4%, a kod dva genotipa gde je razvoj *P. hordei* dostigao 40 (ukupno 55 i 60) za 10%. Kod *Puccinia* spp. rano starenje lisne mase (i usled pojave *Pyrenophora* spp.) uzrokuje pseudorezistentnost. 08.06. su intenziteti zaraze jednog od dva parazita na šest genotipova bili 10, a na ostalim manje. Eventualna radi karence dozvoljena tretiranja sistemičnim fungicidom oko 20.05. pomažu dakle razvoj *P. hordei* 5. do 15. juna, kada su obično vremenski uslovi za to optimalni. U opisanom ogledu uzročnik lisne rđe je imao veći efekat na smanjenje prinosa zrna.